

هر چیزی که مرا نکشد مرا خواهد ساخت

نجمه مسعودی،
دبیر ریاضی،
دبیرستان دوره اول

بهمن ماه بود که کرونا در شرق رخ داد آن زمان تصور می شد که این موجود ناشناخته فقط گریبان چشم بادامی ها را گرفته است و دستش به ما نخواهد رسید اما سرعت انتقال چنان بود که دیری نپایید از فرسنگ ها آن طرف تر همه چیز را ناگهان به ورطه تعطیلی و بلا تکلیفی مطلق کشانید. روز آخر کلاس حضوری خوشحالی را در چشم دانش آموزان خسته از یک نیم سال تحصیلی و منتظر بهار را می دیدم. اما برای من، نگرانی تمام نشدن کتب درسی از یک طرف و نزدیک شدن امتحانات ورودی از طرف دیگر به دغدغه های دشوار تبدیل شده بود و همین دلیلی شد که روز بعد از تعطیلی مدارس گروهی در واتساپ تشکیل دهم تا توسط کلاس مجازی به تدریس خود ادامه دهم.

آزمون و خطاها، پرس و جوها و نظرسنجی ها انجام شد. با سلاقی مختلفی روبه رو بودم ولی نهایتا تصمیم بر آن شد که صبح ها به صورت آنلاین مباحث جدید تدریس شود، تمرین های مرتبط در گروه قرار داده و عصر همان روز مطالب رفع اشکال شوند. باید سعی می کردم که دانش و مهارت خود را در زمینه برنامه های چند رسانه ای از قبیل ساخت، ویرایش فیلم، کاهش حجم اطلاعات در جهت بارگذاری و بارگیری، سرعت تایپ، خلاقیت در کنترل کلاس جهت یکنواخت نبودن آن و ... ارتقا می دادم. بدین منظور تجربیاتی نو خلق شد که با شما در میان می گذارم.

• نظم حرف اول را می زند:

قبل از هر چیز قوانین کلاس به طور مشخص و واضح اعلام و خاطر نشان شد که کلاس مجازی با نوع واقعی آن هیچ تفاوتی ندارد و حضور غیابها ثبت و فعالیتها به طور دقیق بررسی خواهد شد به این منظور، پایان هر هفته لیست کلاس و فعالیت های ثبت شده برای دانش آموزان به اشتراک گذاشته می شد تا آن ها هم در جریان کار خود قرار گیرند و از بروز موارد احتمالی خطا در ثبت وقایع جلوگیری شود.

• با حساس ترین موجودات مواجه هستیم:

ترس از این بیماری بسیاری از بچه ها را دچار وسواس فکری و عملی کرده بود، هم چنین برخی خانواده ها با بحران های جدیدی دست به گریبان شده بودند بنابراین حفظ روحیه نوجوانانی که هنوز تصور درستی از دنیای واقعی نداشتند، در درجه اول مورد توجه قرار گرفت. به این منظور هر روز حضور و غیاب متفاوتی انجام می شد، به این صورت که هر روز یک سوال جدید را مطرح و کلاس با صدای دانش آموزان در پاسخ به سوال «بهترین خصوصیات شخصی خودتان را بیان کنید»، شروع می شد. این مساله مورد توجه بچه ها قرار گرفت و می خواستند سوال ها از قبل مطرح شود تا بتوانند بیشتر در موردش فکر کنند.

• همه دانش آموزان قابل احترام هستند:

هر دو گروه از کسانی که داریم با پیام های مختلف جلوی چشم هستند و یا افرادی که اغلب در انزوا به سر می برند، باید مورد احترام قرار بگیرند. در همین جهت ایده به اشتراک گذاردن کلیپ های آموزشی و انگیزشی جذاب، آهنگ های مختلف، ایجاد چالش های جدید (مثل عکس گرفتن از قسمتی از خانه خود که احساس امنیت بیشتری می دهد یا چه وسیله ای را در خانه خود خیلی دوست دارید)، جمع خوانی کتاب صوتی و تشویق به خلاصه نویسی آن توسط دانش آموزان و بحث و گفتگو پیرامون آن به گونه ای که همه را به بحث بکشاند، حتی دانش آموزانی که در کلاس حضوری به دلیل کمروبی صحبت نمی کردند. این روش تا حد زیادی موفق بود و نقاط مشترکی بین دبیر به عنوان نماینده درس ریاضی و دانش آموزی که اساسا از ریاضی متنفر بود، پیدا شد.

• یک معلم یا دبیر باید آدرس های زیادی بدهد:

«کسی که برنج را به خوبی می پزد لازم نیست شالی کار خوبی هم باشد» به عبارتی تهیه کامل محتوای درسی توسط معلم کار زمان بری است که می تواند با تلفیق ابزارهای گوناگون آموزشی محقق شود. به قول استاد رضوی: «یک معلم باید آدرس های زیادی بداند تا بتواند در زمینه های مختلف دانش آموز را راجع داده و سرخ اصلی را به او بدهد.»

• حوصله مخاطب را در نظر بگیرد:

سعی شود حجم مطالب ارسالی در گروه کم شود به طور مثال درسی که به صورت حضوری بیست دقیقه زمان برای انتقال لازم داشت باید به قسمت های پنج دقیقه ای تبدیل شود تا

اطلاعات سبک و کم حجم در حوصله دانش آموز بگنجد.

• آزمون های آنلاین:

مطلبی که دغدغه اکثر دبیران مخصوصا معلمان ریاضی بود نحوه برگزاری امتحانات آنلاین بود. روش های زیادی از جمله آزمون ساز گوگل، خرید آزمون ساز، روش خودارزیابی توسط دانش آموز، روش هم سال ارزیاب و بررسی جواب توسط دانش آموزان دیگر یا ارسال جواب در قالب فیلم یا توضیح آن با صدای دانش آموز که دیگران آن را نقد و بررسی می کردند، به نتیجه دلخواه نرسید؛ با این حال تجربه شد که هر یک از این روش ها مزایا و معایب خاص خود را دارد مخصوصا وقتی که چاشنی جذابی چون تقلب هم در کار باشد. با این اوصاف در کل نتیجه ای که حاصل شد چندان تفاوتی با نتایج واقعی آن در کلاس حضوری نداشت.

• حاشیه های مهم تر از متن:

عامل پراسترس دیگر این بود که با اشتباهات چه باید کرد؟ ممکن است دبیر مطلبی را بداند و به اشتباه بیان کند یا در اصطلاح تپیق بزند که در این صورت مطلب دوباره تکرار می شود و با پوزش و لبخند رفع خواهد شد ولی اگر مطلب مشکل علمی داشته باشد حتما باید اصلاح شود.

• اعتماد به نفس در فضای مجازی:

برخی علی رغم بار علمی بالا، ممکن است به علت عدم اعتماد به نفس از انتقال مطالب خود باز بمانند که برای تقویت آن می توان به موارد زیر عمل کرد:

- بارها به صدای خود گوش دهند و تصویر خود را ببینند؛
- به محتوا تسلط داشته باشند؛
- ژست اعتماد به نفس بگیرند؛
- حس کنند که قرار است هدیه ای ارزشمند به بهترین دانش آموزان خود بدهند؛
- بدانند که هر حرفی ممکن است پشت سرمان باشد پس از قضاوت نترسیم؛
- ما می توانیم چون «هر چیزی که من را نکشد من را خواهد ساخت».

• نقش کادر مدرسه در آموزش مجازی:

شاید مهم ترین بخش، هم کاری کادر مخصوصا معاونین آموزشی و مسئول فن آوری آموزشگاه است. معاونین با ایفای نقش رابط میان معلم و خانواده می توانند با درایت و خلاقیت، خانواده را به نظارت بیشتر بر فعالیت های دانش آموزان وا دارند و زحمات دبیر را به ثمر برسانند و از طرفی هم کاری مسئولین فن آوری می تواند فراغ بال بیشتری در مواجهه با ایده های جدید و استفاده از فن آوری های نو برای معلم به ارمغان آورد. و در آخر هر چند بعد از گذشت ماه ها می توان به صراحت عنوان کرد شاید کمتر کسی باشد که سوای بازگشت به دوران قبل از کرونا را در سر نداشته باشد با این حال، این دوران نقطه عطفی در نظام آموزشی خواهد بود.